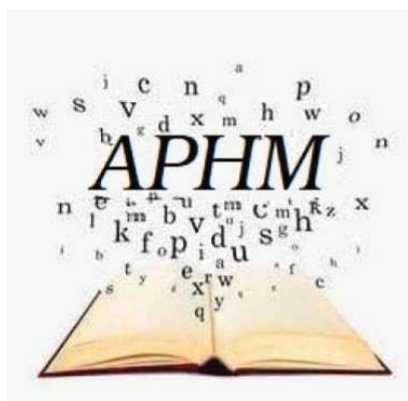

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ХУДОЖНІ ФЕНОМЕНИ В ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ
(«ЕТНОІМАГОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»)

Тези доповідей
Х Міжнародної наукової конференції

(12 квітня, 2024 року, м. Харків, Україна)

Харків
2024

ХУДОЖНИЙ СВІТ ДИТЯЧИХ ТВОРІВ ВСЕВОЛОДА НЕСТАЙКА <i>Ольга ФЕДОРЕНКО, Ірина ДАНИЛЕНКО</i>	77
AXIOLOGICAL ISSUES IN THOMAS NASHE'S PAMPHLET "PIERCE PENNILESS": THE IMAGE OF PRIDE AS "A EUROPEAN" VICE <i>Людмила ФЕДОРЯКА</i>	78
ДІАЛЕКТИКА ПОНЯТЬ «СВІЙ» / «ЧУЖИЙ» У ПОВІСТІ Ю. БАТКІЛІНОЇ «ПЕРЕХІД» <i>Ольга ФЕДЬКО</i>	81
ПІЗНАННЯ ІНШОГО В ПОДОРОЖНІХ НАРИСАХ 1920–1930-х рр. (М. ТРУБЛАЇНІ, О. МАР'ЯМОВ) <i>Ольга ХАРЛАН</i>	82
БІНАРНА ОПОЗИЦІЯ У САТИРИЧНИХ РОМАНАХ Т. ПРАТЧЕТТА <i>Ірина ХОЛМОГОРЦЕВА</i>	83
ВЕРБАЛЬНІ АПОТРОПЕЇ В ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИЛЬНОЇ ОБРЯДОВОСТІ <i>Олена ХОМІК</i>	84
ОПОЗИЦІЯ «СВІЙ» / «ЧУЖИЙ» У ДЕТЕКТИВАХ АГАТИ КРІСТІ <i>Сергій ЦИПАНОВ</i>	85
РЕЦЕПЦІЯ СХОДУ В «IL MILIONE» МАРКА ПОЛО І «МАНДРАХ ПО СВЯТИХ МІСЦЯХ СХОДУ З 1723 ПО 1747 РІК» ВАСИЛЯ ГРИГОРОВИЧА-БАРСЬКОГО: КОМПАРАТИВНИЙ ВИМІР <i>Тетяна ЧЕРКАШИНА</i>	89
ШЛЯХТА НОСТАЛЬГУЄ: РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ІДЕЇ ПОВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСТВА СПОЛОНІЗОВАНОЇ АРИСТОКРАТІЇ В ГАЛИЧИНІ ЧАСІВ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ У РОМАНІ «ПІД ТИХИЙ ВЕЧІР» Б. ЛЕПКОГО <i>Денис ЧИК</i>	91
ІМАГОЛОГІЧНА ВІЗІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНЦІВ У РОМАНІ МАРКА ЛЕВІ «СИМФОНІЯ МОНСТРІВ» <i>Вікторія ЧУБ</i>	92
ВАСИЛЬ МАХНО: ЖИТТЯ ЯК ПОДОРОЖ <i>Тетяна ШАДРІНА</i>	94

ДІАЛЕКТИКА ПОНЯТЬ «СВІЙ» / «ЧУЖИЙ» У ПОВІСТІ Ю. БАТКІЛІНОЇ «ПЕРЕХІД»

Ольга ФЕДЬКО¹ (Запоріжжя, Україна)

*¹ кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри культурології та
українознавства Запорізького державного медико-фармацевтичного
університету, fedko_olga@ukr.net*

Бінарні категорії «свій»/«чужий» оприявнюються у текстах культури на різних рівнях і звертають на себе увагу багатьох дослідників, зокрема Є. Бартмінського, О. Дубчак, О. Калити, К. Леві-Строса, Ю. Лотмана, Т. Семашко В. Степанова, Т. Цив'ян та ін. У процесі самоусвідомлення і рефлексії поняття «свій» / «чужий» відіграють важливу роль, протиставляючи сферу усього рідного, подібного, зрозумілого до невідомого, інакшого і часто ворожого.

Стрижневою ланкою сюжету у повісті Ю. Баткіліної є перехід на українську, тобто мова постає розпізнавальним маркером у системі «свій-чужий». Показовими є взаємини Сашка і Любки, які відчують духовну близькість у російськомовному колективі: «Мені було приємно свого побачити» [1, с. 117]. Однак приналежність до спільноти визначається не лише використанням однієї мови, а й подібними цінностями і життєвими орієнтирами, тому персонажі глибоко переживають роз'єднаність суспільства: «я знаю, як бути самотнім україномовним. І просто самотнім у цьому гармидері» [1, с. 84]. Навіть члени розмовного клубу, попри протистояння з російськомовним оточенням, постійно конфліктують між собою, мають різні погляди на суспільно-політичні процеси і тому відчують себе «іншими» («Всі ми нормальні [...] Ну от такі вони, а ми не такі» [1, с. 46]).

Однак розв'язка повісті показує зміну у внутрішній динаміці українського суспільства: всі дрібні конфлікти і різниці у поглядах втрачають значення при появі справжнього ворога і агресора. Для усіх персонажів «чужим» і ненависним різко стає «русский мир».

У повісті Ю. Баткіліної відображена складна діалектика «свого» і «чужого», адже персонажі переосмислюють власну ідентичність у буремний час напередодні і на початку повномасштабної війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баткіліна Ю. Перехід. Київ: Комора. 2023. 168 с.